

ση ἡ ἀνατροφὴ αὗτη ἀνάγκη ν' ἀρχίσωσιν οἱ νεοσσοὶ κακλυπτόμενοι ὑπὸ πτερῶν. Τίθενται μετὰ τῆς νεοττιᾶς ἐν κανίστρῳ ἐστρωμένῳ διὰ βρύων καὶ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας καθίστανται ισχυροί, ὅπως τεθῶσιν εἰς κλωθόν. Κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ὁ ἄρρων διακρίνεται ἐκ τῆς φωνῆς του, καὶ πρέπει ἀμέσως ν' ἀποχωρίσθῃ· τῶν λοιπῶν, διότι ἡ ἀηδῶν ἀρέσκεται νὰ βιοῖ βίον μονήρη.

Ἡ τέχνη, ὥστας παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, οὕτω καὶ τῷ πτηνῷ πρὸς ἀνάπτυξιν ἀπαίτει ἐκρύμνασιν, μαθήματα. Πρέπει λοιπὸν κατὰ τὸ ἔαρ, οἱ νέοι ν' ἀκριῶνται γηραιάν ἀηδόνα. Ἐν ἐλευθερίᾳ διὰ τοῦ τοιούτου σχολείου ἀναπτύσσονται αἱ νεαραί. Τὸ ἔσμα καλῆς ἀηδόνος πρέπει νὰ ἐνέγῃ εἰκοσι μέγιος εἴκοσι πέντε φράσεις.

Αἱ ἀηδόνες ἔχουσιν ὄρεζεις παραχένους. Τινὲς ἀγαπῶσι τὸ φῶς, ἐνῷ ἔτεραι ἀρέσκονται ἐν τῇ ἡμισκοτίᾳ. "Οπως ἀθισθῇ τὸ πτηνόν νὰ ἥδῃ ὅπουδηποτε καὶ ἂν τεθῇ, πρέπει κατὰ τὸν γρόνον τῆς

πτερορρύγεσσας νὰ μεταφέρηται ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον καὶ συνειθίσῃ οὕτω νὰ μὴ προτιμῇ οὐδὲν μέρος. Κατὰ τὸν χειμῶνα ἡ ἀηδῶν θέλει θερμότητα. Ἀν διατηρήται θερμοκρασία 16-18 βαθμῶν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρχίσῃ ἥδουσα ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τοῦ Δεκεμβρίου, ώς κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος.

Μόλις ἀρχίσωσιν αἱ πρώται δροσεραὶ τοῦ φθινοπώρου ἡμέραι, ἡ ἀηδῶν ἐγκαταλείπει τὸ ἡμέτερον κλίμα καὶ μεταβαίνει ζητοῦσα ἡττον σκιερὰς ἡμέρας καὶ θερμοτέρας νύκτας ἐν τοῖς νοτίοις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Κάτω Αἰγύπτου. Οἱ τόποι οὓτοι εἶναι ἀπλοὶ σταθμοί. Δὲν ἥδει, καὶ ἀνευ ἄσματος δὲν ὑπάρχει ἔρως. Πατρὶς τοῦ πτηνοῦ εἶναι ὁ τόπος τῆς νεοττεύσεως. "Αναμένει λοιπὸν μετ' ἀνυπομονυσίας τὴν ἐπόνοδον τοῦ ἡμέτερου ἔαρος, ὥστε ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Εύρωπην, τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ πατρίδα.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΦΥΛΛΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΙΜΟΥ¹

ΙΔ' — Στὸ Μεθοδούνι

Είταν Αὔγουστος τώρα. Είχαμε ἀλλον ἔνα μῆνα διακοπές, κ' ἥρθαμε νὰ τὶς περάσουμε σ' αὐτὸ τὸ καλύβι, ποῦ κάθουμαι τώρα ὀλομόναχος καὶ σοῦ γράφω.

Κάθε χρόνο τὴν εἰχαμε τὴν καλοπέραση τούτην τὴν ὀνειρεύουμου μῆνες πρὶν ἔθη ἡ ὥρα της.

Σηκωθήκαμε πρωὶ πρωὶ, τοιμαστήκαμε, σφραγίζαμε καλὰ τὰ παράθυρα, κλειδώσαμε τὶς πόρτες, καὶ τραβήξαμε κατὰ τὸν κάμπο, μὲ τὸ γαϊδουράκι τοῦ γέρου φορτωμένο δισάκκια, ζευπίλια καὶ στρωσίδια.

"Ηρθαμε καὶ τὰ βρήκαμε ὅλα σὲ τάξη. Τὸ καλύβι σκουπισμένο, ὁ σιτοβολῶνας ἀπάνω γωρισμένος σὲ δύο μικρὲς κάμψεις, οἱ τούχοι ἀσθετωμένοι, τ' ἀργαλειὰ κρεμασμένα τριγύρω, τὸ τουφένι, ὁ πεζόδολας, τὰ παραγάδια, τ' ἀγκιστρια, ὅλα στὸν τόπο τους.

Κατεβάσαμε τὰ πράματα, ἀνοίξαμε τὰ δισάκκια, βγάλαμε τὰ μαχεριά μας, ἀνασκουμπώθηκαν οἱ γυναικες, πήγαμε μὲ τὸ γέρο καὶ πιάσαμε ψάρια, κόψαμε καὶ μερικὰ σταφύλια γυριζόντας, καὶ πρὶν νὰ ἥρθῃ μεσημέρι, καθίσαμε στὸ τραπέζι.

* * * * *

"Ολα ἐδῶ εἴτανε γλέντι καὶ ζιαφέτι, ως κ' ἡ δουλειά μας. Κόψιμο, μάζευμα, ἀπλωμα. Πότισμα, σκάλισμα, κλάδευμα. Αὐτὸ τὸ μικρὸ γωράράκι μὲ τὶς συκιές του, μὲ τὰ κλήματά του, καὶ μ' ἔνα μικρὸ περιβόλι κοντὰ στὴ βρύση, εἴταν ἡ σερμαγιά μας. Δὲ μᾶς ἔτρεφε τὸ ζενοδούλι-

πιὰ τώρα. Τὸ κατώργι μας εἴτανε γεμάτο, τὰ κουκούλια μας ἔβγαζαν τὸ μετάξι τους, εἴχαμε λοιπὸν καὶ μετάξι για τὰ προικία τῆς Αννούλας. Ἡ φτώχεια στὸ κατώφλι μας δὲν πατοῦσε. 'Ως καὶ τὸ μπαμπάκι δὲ μᾶς ἔλειπε. 'Ως καὶ σουσάμι εἰχαμε για τὶς πηγτες μας.

Μὰ ἐμένα μὲ κρυφόδερνε δῶρα μὲτα στέρηση καὶ μὲτα φτώχεια ποῦ δὲν ἔσωνε μήτε τὸ σουσάμι μήτε τὸ μετάξι νὰ μοῦ τὴ διώξῃ. Ἡ στέρηση τῆς Ελένης! Σὰν ἔμπαινα στὸ καλύβι κι ἀνιστοροῦσα πῶς ἔκει, κοντά στὴ γωνιά, κάθησε ἡ ἀγιασμένη μου κόρη τότες ποῦ τὴ γλύτωσε ὁ γέρο Βασίλης, καὶ πῶς δὲν ξαναμπτήκε σ' αὐτὸ τὸ καλύβι, δὲν ἥρθε νὰ πῆ πῶς τὴν ἀγαπᾷ ἐκείνη τὴν κώχη ποῦ τῆς ξανάφερε τὴ ζωή, πῶς μ' ἀγαπᾷ καὶ μένα καθὼς ποῦ τὴν ἀγαποῦσα, μ' ἔπαιρναν τὰ δάκρυα κάποτες, κ' ἔβγαινα καὶ κατέβαινα στὸ γιαλό, νὰ ξεκάσω κοντά στὰ κυματα. Κι αὐτὸν τὸ δίσεγχο γόρον, ποῦ ἔφυγε ἡ Ελένη καὶ πήρε τὸν ἀγγύριστο δρόμο τῆς ἀγιωσύνης, ποῦ δὲν μποροῦσα πιὰ νὰ τὴν ξαναδῷ μήτε στὸ γωριό, ή λύπη μου εἴτανε δίστομο μαχαράρι ποῦ μοῦ τρυποῦσε ώς πέρα τὰ σπλάχνα, κρυφὰ κρυφὰ καὶ γωριές νὰ τὸ ζέρη κανένας. Δὲν μποροῦσα νὰ μείνω πολλὴ ὥρα κοντά στὴν κώχη ἐκείνη, γωριές τὸ γέρο καὶ τὴ μάνα μαζί μου. 'Ως καὶ τώρα ἀκόμη τὴ βλέπω τὴν πέτρα ποῦ κάθησε ὁ γέρος καὶ πήρε στὰ γόνατά του τὸ τρομασμένο μου τ' ἀγγελούδι, καὶ θαρρῶ πῶς βλέπω κανέναν τάφο. Τὴν κοιτάζω καλὰ κατὰ τὴν πέ-

¹ Ιδε σελ. 315.

τριχ, καὶ μοῦ φαίνεται παράξενο ποῦ δὲν εἶναι ραγισμένη, δὲν ἄλλαξε καθὼς ποῦ ἄλλαξαν ὅλοι ποῦ καθήσαν ἔκει ἀπάνω, δὲ σηκώθηκε νὰ φύγῃ καθὼς ἔκεινοι, δὲν τὴν ἔκλεψε κανένα ζευμπέκι, δὲν καλογήρεψε, δὲν ἀρρώστησε, δὲν πέθανε, — καὶ μήτε γράφει τώρα τὴν ἱστορία της!

Εἶναι τὸ ἄγιο βῆμα τοῦ καλυβίου μου αὐτὴ ἡ πέτρα. Θὰ δῆς ἔκει κάποτε λουλουδάκια βαλμένα, ἢ στοιβασμένα αὐτὰ τὰ χαρτιά. Ἄν καὶ βολικὸ κάθισμα, ψυχὴ δὲν τολμῇ νὰ καθήσῃ ἔκει ἀπάνω. Τὴν ἔχουν οἱ γειτόνοι: γιὰ στοιχειωμένη, κ' ἔτοι μένει καθάρια, ἀνέγγιχτη, σὰν τὴν ἀνθάκην ψυχή.

* Ας πάρουμε τώρα μιὰ ἀπὸ τις ἀξέχαστες ἔκεινες μέρες τῆς ἑξοχῆς, ἃς τὴν πάρουμε ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδυ, κι ἃς τὴν ἱστορήσουμε, ἃν ἔχης ὑπομονή. Θαρρῶ πῶς πρέπει: Ἐδῶ εἶναι ποῦ σ' ἔχω καὶ σοῦ μιλῶ. Πῶς νὰ μάθης τὰ παιδιακήσια χρόνια τοῦ Γεροδήμου δίχως νὰ ζέρης τὴν ἱστορία τοῦ καλυβίου του, καὶ τῆς ἑξοχῆς ποῦ πρασινίζει ὀλόγυρό του! Δυὸς λόγια μοναχὰ γιὰ τὸ Μεσοδούνι, μιὰ μέρα τῆς ἀθάνατης ἔκεινης ζωῆς, κ' ἔχεις ὅλη τὴν ἱστορία.

Μεσοδούνι εἶναι τὸ βουνό ποῦ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸν κάμπο του χωριού, εἶναι κ' ἡ ἑξοχή μας. Ἔνα μικρό, παράξιμο, ζευγασμένο κορυφαῖτο τοῦ Παραδείσου ποῦ βρέθηκε δῶ δύναμεσα στὰ βουνά. Μιὰ πλευρὰ ὅμως μένει ὄρθιανειχτη, καὶ βλέπει τὴν θάλασσα. Μπαίνεις μέσα σ' αὐτὴ τὴν μικρὴ φωλιά, καὶ σοῦ κατασταλάζει τὸ νοῦ μιὰ γαλήνη, ποῦ ἀνεστάίνει τὴν καρδιὰ μιὰ χαρά, σὰν τοῦ πουλιοῦ ποῦ πηδᾷ στὰ κλωνιά του. Ἀφησε πιὰ ποῦ σὲ μεθὺ τὸ θυμάρι, ἡ ρίγανη κ' ἡ λυγαριά. Ἀφησε ποῦ σὲ κουφαίνουν τὰ κοπάδια τριγύρω μὲ τὰ κουδούνια τους, ποῦ ὅλο σὲ γλυκοκοιμίζουνε ρεματάκια καὶ βρύσες μὲ τ' ἀκούμπτα τους νερά. Μὰ κείνο ποῦ σοῦ δίνει καινούρια ζωή, ποῦ σὲ κάνει κι ἀνεσαίνεις πιὸ εὔκολα, εἶναι ποῦ ψυχὴ «λεγάμενος» δὲν ἔχει χωράφι τριγύρω. Παρακείθε, στὸν πλαγινὸ κάμπο, ἄλλο τίποτε. Μὰ ἐδῶ ρίζα νὰ πιάσουνε δὲν μπορέσανε δὲν τοὺς σήκωσε τ' ἀγέρι! τοὺς σηκώνει μοναχὰ σὰν ἔρχουνται νὰ κόψουν τὸ δέκατο.

Ἐγειρι ωμαίκη ψυχὴ μέσα του τὸ μικρὸ Μεσοδούνι. Καὶ τὸ νόστιμο, ποῦ τὰ χρόνια ἔκεινα ζούσανε δῶ καὶ δύο τρεῖς ποῦ μύρισαν μπαρούτι στὰ νειάτα τους! Ὁ γέρο Βασίλης εἶταν ἔνας. Ὁ μακαρίτης ὁ Ἀγγελάκος στὸ πλάγιο μας, ἄλλος ἔνας. Είταν κι ὁ γέρο Καπλάνης, ποῦ εἶδε κι αὐτὸς κατίτι στὴ ζωὴ του. «Ολοὶ εἴχαν τὸ δίκο τους ἐδῶ πέρα, κι ὅλοι εἶταν καὶ ζωμερίτες. Ἀπὸ τὴ Σάμο, ἀπὸ τὰ Μοσκονήσια, ἀπὸ τὰ Ψαρά. Μὰ εἶταν ἀπειράχτοι τώρα, καὶ δὲν τοὺς κακόβλεπε κανένας ἀγέρις. Παντρεύτηκαν κι ὅλοι στὸν τόπο, ἔξω ἀπὸ τὸ γέρο Βασίλη, ποῦ δὲν εἴχε ὡς φαίνεται καρδιὰ γιὰ καινούριες ἀγάπες.

Αὐτὸς εἶναι τὸ Μεσοδούνι ἀπάνω κάτω. Ὁρίστε τώρα κ' ἡ ζωὴ μας τὰ χρόνια ἔκεινα.

Πρὶ νὰ φέξῃ, ὁ γέρος μ' ἔπαιρνε καὶ κατέβαιναυε στὸ γιαλό νὰ τραβήξουμε τὶς ἀποτονίες. Τὰ μουγκριὰ δὲν ἀπαντέχουν ωσπου νὰ φέξῃ. Βγαίνουν ἀπὸ τὰ θαλάμια τους τὴν αὐγὴν, τριγυρίζουν τὸν κάμπο νὰ βροῦνε φαεῖ, χάρτουν τὸ δόλωμα, πιάνουνται, κι ὑστερὸ ἀρχίζουν καὶ στρεφογυρίζουν σὰν ἀδράγτια, ωσπου ζαρώνει καὶ κουβαρίζεται τὸ σκονί, κι ἀνασηκώνεται τ' ἀγκίστρο μ' ἔναν τρόπο ποῦ ζευμπλέκεται ἀπὸ τὰ σθάργα τους καὶ τότες ζετινάζουνται καὶ φέύγουν. Πρέπει λοιπὸ νὰ τραβηγκούν οἱ ἀποτονίες πρὶ νὰ ζευμπλεγτῇ τὸ μουγκρί, κι αὐτὸς κάναμε.

Τὸ στέρα, σὰν ξημέρωνε, ρίγταμε τὶς ἀποτονίες τῆς ἡμέρας. Ξέραμε ποῦ κατέβαιναν τὰ λαβράκια, ποῦ τριγυροῦνταν οἱ συναγριδες, καὶ καὶ τὶς τὶς ρίγταμε. Τὸ στέρα ἀνεβαίναμε πάλι στὸ χτήμα, Ισικ ἵσια ἡ τι ἀρχίζει νὰ χρυσώνη ὁ ἥλιος τὰ βουνά τῆς Ἀνατολῆς ἀντικρύ. Κι ωσπου νὰ προστάξῃ ὁ ἥλιος νὰ χρυσώσῃ καὶ τὰ δικά μας βουνά, ἐμείς γυρίζαμε στὸ καλύβι μὲ τὸ καλάθι μας κρύα σύκα γεμάτο. Ή μακαρίτσα στὸ καλύβι ἔδινε τὴ ζωὴ της γιὰ ἔνα καλό σύκο. Μὰ δὲν ἔβγαινε ποτὲ στὶς συκιές ἀπατή της, γιατὶ τοξεύει πῶς τῆς εἶγα σύκα σημαδεμένα γιὰ κάθε μέρα. «Οσο γιὰ τὴν Ἀνανούλα, ἔκεινη πάγκαινε καὶ τάχρισκε μοναχή της.

Κατόπι ἀργίζει ἡ δουλειά. Ὁ γέρος καὶ γώ μὲ τ' ἀξίνη ἡ μὲ τὸ σκαλιστήρι, ἡ Ἀνανούλα μὲ τὸ πότισμα ἡ τὸ μάζωμα, ἡ μακαρίτσα μὲ τὸ μαγεριό. Τὸ στέρα ἔπαιρναν οἱ γυναίκες τὰ ἐργάγειρά τους καὶ φυλάγανε συντροφιὰ τοῦ τζίτζικα κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη συκαμηνιά. Ήρχουνταν κ' ἡ Ἀγγελάκαινα μὲ τὴ ρόκα της, ἥρχουνταν κ' ἡ Καπλάναινα μὲ τὸ βράκι του ἀντροῦ της, καὶ κάνανε μὲ τὶς δίκες μας χωριό. Εγὼ τότες ἔπαιρνα τ' ἀποκαλαμίδι, λίγο φωνή καὶ τυρή, ἔκοβα μερικὰ τσαμπιὰ περιώντας ἀπὸ τ' ἀμπέλι, τάχαζα στὸ καλάθι, κατέβαινα στὴν ἀκρογαλιά, ἔρριχτα μιὰ ματία στὶς ἀποτονίες, ἔπειτα τραβούσα κατὰ τὸν κάθο, κάθιζα στὸν ἴσκιο κανενὸς βράχου, καὶ σὰν ἔτρωγκα τὸ καταδεχμένο πρόγευμά μου, ἔμπαινα στὸ νερὸ ὥς τὰ γόνατα, κι ἀργίζα νὰ φαρεύω πετρόψαρα. Καὶ σὰν ἔπιαν μιὰ καλὴ τηγκανία, ἀνέβαινα στὸ καλύβι, τὴν ώρα ποῦ ἔπειτε νὰ τηγκανιστοῦν.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ ὄπνιος δὲν μποροῦσε νὰ λείψῃ. Τὸ στέρα πάλι λιγάκι δουλειά, κι ωσπου νὰ γυρίσεις νὰ δῆς βράδιαζε. Καὶ σὰ βράδιαζε, κατέβαιναμε στὸ γιαλό καὶ καθίζαμε στὰ γαλίκια, καὶ βλέπαμε τὰ ψάρια ποῦ πηδοῦσαν κοπαδιάστα ἀπάνω στ' ἀσημένια νερά. Εκεὶ κατέβαινε σληνὴ γειτονιά. Εκεὶ ἔβλεπες κόσμο. Εκεὶ τραγουδοῦσαν οἱ κοπέλλες, τ' ἀγόρια πετοῦσαν πέτρες στὴ θάλασσα, οἱ ἀντρες μιλούσαν γιὰ τὰ μαξούλια τους, κι οἱ γυναίκες γιὰ καθεστίς. Άγ

ἔλειπε καὶ καμιά τους, εἶχε τόπο καὶ γὰρ ψεγάδια σμά.

Τί βραδιές είταν ἔκεινες! Μικρὸς καθὼς εἴμουν, ξεγνοῦσα τοὺς μικροὺς καύμοις μου, καὶ γλέντιζα καὶ γὼ μὲ τὰλλα παιδιά. Παράβγαια καὶ γὼ μαζί τους στὴν πέτρα, στὸ τρέξιμο. Εἴμουνα καὶ κατίτις ἐδὼ πέρα. Περνοῦσε ἡ μονέδα μου ἀνάμεσα στῆς ἑσχής τὰ παιδιά. Τοὺς ἔκοθα λιγάκι σορία τοὺς ἔλεγα τί εἶναι πίσω ἀπὸ τὰ βουνὰ ἀντικρὺ, τοὺς ξηγοῦσα ώς πόσο μακριὰ εἶναι ἡ Πόλη, κι ώς πόσο ἡ Προῦσσα.

Εἴτανε μιὰ τέτοια βραδία ποῦ πρωτοεῖπε ὁ γέρο Βασίλης τὴν ιστορία του. Κανένας δὲν τὴν καλούντερε, ἔξω ἀπὸ τὴν μακαρίτισσα, καὶ κείνη πάλι μὲ τὴν τρυφερή της καρδία δέν ἀποκοτοῦσε νὰ μᾶς τὴ δηγηθῆ, νὰ μὴν τύχῃ καὶ μᾶς λυπήσῃ. Δὲ θυμοῦμαι τί τὸν ἔκαψε τὸ γέρο νὰ μᾶς ξεμυστηρευτῇ τὴν βραδία ἔκεινον. "Ισως τοῦ ἔβαλε φωτιὰ ὁ Καπλάνης, ποῦ ὅλο τις παλικαριές του μᾶς ἔθηγάζε στὴ μέση, ὅλο «ἀπαυτουνούς» μᾶς σκότωνε! Γιατί θυμοῦμαι τὸν Ἀγγελάκο ποῦ γύρισε κ' εἶπε τῆς μάνας μου: «Δὲ μᾶς ἔμεινε πάλι λεγάμενος! Σὰν πράσα πάλι μᾶς τους πελέκησε ὁ Καπλάνης!»

Δὲν τὴν ξέχασα τὴν ιστορία τοῦ Γέρο Βασίλη καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀφήσω ἀγνώριστη. [Ἐπεται συνέχεια]

ΔΑΥΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΡΜΑΡΑ

Εἰς ἀνάμυνσιν τῶν ἔοστῶν
τῆς εἰκοσιπενταεποίδος τοῦ φιλολογικοῦ
θεωρήσον Παρνασσοῦ

Ανεπίληστοι τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἀπομείνωσιν αἱ ἡμέραι τῶν λαχπρῶν τοῦ συλλόγου ἑορτῶν, ιδίᾳ δὲ ἡ τοσοῦτον ἐπιτυχοῦσα κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, 12ην Ἀπριλίου ἐ.ζ., μεγάλη εἰς Λαύρειον, Καμάριζαν, Κυπριανὸν ἐκδρομή. Εἰς ἀνάμυνσιν τῆς τερπνοτάτης ἔκεινης καὶ διδακτικωτάτης ἡμέρας ἐστωσαν καὶ ὀλίγαι γραμματί περὶ μαρμάρων τινῶν, ἀνευρεθέντων ἐν τοῖς μεταλλείοις καὶ τηρουμένων ἐν τῇ διευθύνσει τῶν μεταλλουργίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας, ἀτίνα μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐπέδειξεν ἡμῖν ἡ τοὺς πάντας καθιμογρεώσασα διὰ τῶν περιποιήσεων, ἀς ἐπεδαψίλευσε κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην εὐγενεστάτη κ. Ἰωάννα Α. Κορδέλλα, ἡ πολύτιμος σύντροφος τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν μεταλλουργείων.

*

Μεταξὺ τῶν μαρμάρων τούτων διακρίνεται ἄγαλμα Ἀμαζόνος ὄρθιας, λίθου λευκοῦ, ὕψους 0,67, φερούσης τὸ σύνηθες βραχύ, μέχρι που τῶν γονάτων καθικνούμενον ἔνδυμα. "Ἄξιον ιδιαιτέρας μνείας ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τούτου εἶνε τὸ ἐπὶ τοῦ πολυπτύχου χιτώνος τῆς Ἀμαζόνος ἀπτύ-

γωτον ὅλως ἐπίβλημα, τὸ ὅποιον καλύπτει μέρος τοῦ στήθους καὶ κατὰ τὴν κοιλίαν, στενοῦται δὲ κατερχόμενον μέχρι τῶν σκελῶν. Τὸ ὅλον παρέχει ὄψιν δερματίνου περιβλήματος ἐπικαλύπτοντος τὰ ἄνω σημειωθέντα μέρη τοῦ κορμοῦ, περιβλήματος ὅπερ βεβαίως θὰ ἐκομβοῦτο ὄπισθεν, διότι οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ φαίνεται γινόμενον τοῦτο. Ή κεφαλὴ τοῦ ἀγάλματος εἶναι ἀποκεκομένη, ἀλλὰ σωζόμενη πλήρης φυλάσσεται ἐπιμελῶς ὑπὸ τοῦ κ. Κορδέλλα πρὸς συγκόλλησιν διατηρεῖται δὲ ἀριστα, φέρουσα τὸν συνήθη τῶν Ἀμαζόνων πῖλον μετὰ τῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῶν ὄμων κρεμαμένων ταινιῶν. Ή δεξιὰ προτεταμένη εἶναι ἀποκεκομένη κατὰ τὸν πῆχυν, ἡ δ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ κάτω γεύουσα, συγκρατεῖ τὸ ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν μοσχάλην κατερχόμενον ἴματιον τῆς Ἀμαζόνος, ὅπερ καταπίπτει εἰς πτυχαῖς ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ ἀκρον τοῦ πήχεως καὶ τοῦ βραχίονος ἐλαφρὰς καμπής αὐτῆς. Ή ἀκρα ἀριστερὰ εἶναι οὕτως ἔξειργασμένη, ὥστε φαίνεται ὅτι εἰχε τι ἐν τῷ ἀφινομένῳ ἀνοίγματι, τῶν προσφυέστατα πρὸς τοῦτο διανοιγμένων ἐπαλλήλως δακτύλων ἵσως δι' αὐτῶν διήρχετο δόρυ πρὸς τὰ κάτω γεύον.

Τὸ ὅλον τοῦ ἀγάλματος εἶναι μετὰ πολλῆς τῆς χάριτος ἥμα δὲ καὶ ἐπιμελείας ἔξειργασμένον, σχαθῇ δὲ τύχῃ λαμπρὰ ἡτοὶ ἡ σύμπτωσις ὅτι ἡ Ἀμαζών αὗτη ἰδοῦσα μετὰ τόσους αἰώνας τὸ φῶς τοῦ Λαυρεωτικοῦ ἡλίου, ἐτέθη ὑπὸ τὴν εὐγενῆ προστασίαν περικαλλοῦς δεσποίνης, Ἀμαζόνιον ὄντως παραστήματος.

*

Ηλήν τῆς Ἀμαζόνος ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ τηροῦνται κατὰ τείραν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἀνακελλιμένα καὶ ἔτερα μάρμαρα. Οὕτω παράκειται ἐπιτυμβία πλάκη μικρά, ἀνω εἰς εὐθείαν γραμμὴν ἀπολήγουσα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

ΛΕΩΚΛΗΣ

Τὰ γράμματα ταύτης ἐντελῶς ἀρχαῖα, ἀγνωστον δὲ τὸ ὄνομα εἰς τὸ λεξικὸν τούλαχιστον τοῦ Pape. Εύθυς κάτωθεν τῶν γραμμάτων φαίνονται καὶ γραμμάτων δευτέρου στίχου ἕχον ἀκριθῶς ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἐφ' ἃς εἶναι τετμημένος ὁ λίθος.

Παρὰ τὴν ἐπιτύμβιον ταύτην στήλην κείται τὸ ἄνω μέρος στήλης ἐπιτυμβίας τοξοειδῶς ἀνω ἀποληγούστης, φερούσης δὲ τὴν ἐπιγραφήν:

ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ

ΚΑΛΛΙΟΥ

Ηλησίον ταύτης, ὄμοιας στήλης τὸ ἄνω μέρος, ὄμοιός ἀποληγον καὶ φέρον μέρος ἐλάχιστον τῆς ἀναγλύφου αὐτοῦ παραστάσεως, ἡτοι τὴν κεραλὴν γυναικὸς πρὸς τὰ ἀριστερά. Τ' πέρι ταύτην ἡ ἐπιγραφή:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ . . . . .

Ἐγγὺς ταύτης μικρὰ πλάκη ἐπιτυμβία εἰς εὐ-